

- [8] P. Šišma, *Mathematics at the German Technical University in Brno*, Franzbecker, Berlin, 2006.

VESTI

MATEMATIČNE NOVICE

Predavanje profesorja Efima Zelmanova na Fakulteti za matematiko in fiziko v Ljubljani

Prvega junija 2009 je profesor **Efim Zelmanov** s Kalifornijske univerze v San Diegu imel na FMF v Ljubljani predavanje z naslovom *Asymptotic properties of finite groups and finite dimensional algebras*.

Profesor Zelmanov je leta 1994 na Mednarodnem matematičnem kongresu v Zürichu dobil Fieldsovo medaljo, najbolj prestižno nagrado na področju matematike. Zato je njegov obisk privabil matematike iz vse Slovenije. Profesor Zelmanov je znan po svojem delu na področju neasociativne algebre, natančneje Jordanovih in Liejevih algeber. Največjo slavo pa si je pridobil, ko je z uporabo svojih rezultatov rešil dolgo neosvojljivi *Omejeni Burnsidov problem* iz teorije grup. Predavanje je pokazalo izredno širino metod, ki jih obvlada profesor Zelmanov – od teorije števil do kombinatorike in teorije grafov. Poslušalci smo lahko občudovali njegovo navdušenje nad matematičnim raziskovanjem.

Efim Izakovič Zelmanov se je rodil v Habarovsku leta 1955. Začetni del svoje kariere je naredil v Novosibirsku. Leta 1987 je emigriral iz Sovjetske zveze. Od leta 1990 dela v ZDA. Kot smo lahko videli, je profesor Zelmanov skromen in dostopen znanstvenik. Fotografije s predavanja profesorja Zelmanova si lahko ogledate na portalu *flickr* [1]. (Najenostavneje je, če v internetni brskalnik vtipkate *Efim Zelmanov flickr*.)

Nova matematična priznanja

Nobelove nagrade za matematiko žal ni. Kot nekakšno nadomestilo je dolgo časa veljala **Fieldsova medalja**. Dve do štiri take medalje podeljujejo vsaka štiri leta na Mednarodnem matematičnem kongresu. Dobitniki Fieldsove medalje morajo biti mlajši kot štirideset let. V denarju nagrada ni obilna in znaša okrog deset tisoč EUR. Še zmeraj pa nosi izreden prestiž.

To je nazadnje pokazal velik odmev, ko Grigorij Perelman leta 2006 ni hotel sprejeti te medalje.

Od leta 2003 imamo **Abelovo nagrado**. Sredstva zanjo je dala Abelova domovina Norveška. Letos jo je dobil ruski matematik Mihail Gromov, ki zdaj dela v Franciji. Nagrada je letos znašala približno sedemsto tisoč EUR.

V letu 2004 je bila prvič podeljena **Shawova nagrada** za matematiko, ki znaša milijon ameriških dolarjev. V sklad za nagrado je prispeval podjetnik Run Run Shaw iz Hongkonga. Letos sta nagrado dobila angleški matematik Simon K. Donaldson in ameriški matematik Clifford H. Taubes. Profesor Donaldson je leta 1986 dobil tudi Fieldsovo medaljo. Simon Donaldson je bil leta 1994 na Univerzi v Oxfordu mentor doktoranda Pavla Saksida, ki je zdaj profesor na FMF.

Naslednje leto pa bodo na Mednarodnem matematičnem kongresu v Indiji prvič podelili **Chernovo medaljo**. Slavni kitajski matematik Shiing – Shen Chern (1911–2004) je doktoriral leta 1936 v Hamburgu. Njegovo področje je bila diferencialna geometrija. Po njem se imenujejo *Chernovi razredi*. Dolgo je bil profesor na Kalifornijski univerzi v Berkeleyu in je bil velikodušen donator za znanost. Nagrada bo znašala pol milijona dolarjev. Polovico nagrade dobi prejemnik, drugo polovico ustanova, ki jo izbere prejemnik.

To so le nekatere najbolj opazne nagrade. Mednarodna matematična unija podeljuje še nagrado za matematične prispevke na področju Informacijskih znanosti. Nagrada nosi ime finskega matematika Rolfa Nevanlinne, saj sredstva znajo prispeva Univerza v Helsinkih. Nagrada Carla Friedricha Gaussa pa je rezervirana za Uporabno matematiko. Sklad za Gaussovo nagrado je (nemški državni) denar, ki je ostal po Mednarodnem matematičnem kongresu v Berlinu.

Na srečo je zadnja leta več donatorjev ustanovilo še druge nagrade in štipendije za področje matematike ter celo privatno financirane matematične raziskovalne inštitute. Lepe vsote denarja prinaša tudi rešitev nekaterih dolgo odprtih matematičnih problemov.

LITERATURA

- [1] Slike s predavanja Efima Zelmanova na FMF:
<http://www.flickr.com/photos/39093307@N04/sets/72157619231076682>.

Peter Legiša